

ט"ו בשבט במעונות

אוגדן פעילויות לצוותי חינוך טיפול במעונות יום

הקדמה לצוותים החינוכיים

העץ המשפחתי שלי

העץ שבחצר המעון/הבית

עץ המוצצים – פרידה רכה ומשותפת

הקדמה לצוותים החינוכיים

עלון זה מציע פעילויות וכלים מעשיים לשילוב הנושא השנתי "שורשי עמ"י" בתוך חגיגות ט"ו בשבט במעונות. הנושא שורשי עמ"י נבחר כנושא השנתי של מערכת החינוך בישראל ומהווה הזמנה למסע חינוכי המתחבר לשורשי המולדת.

(להרחבה עלון תיק טף בהילמה לנושא השנתי שורשי עמ"י)

מטרת העלון להעניק לצוות הפיקוח וההדרכה במעונות כלים ופעילויות שניתן להציע לצוותי החינוך-טיפול ולחבר בין המושג המופשט "שורשים" לבין חג ט"ו בשבט באמצעות חוויה מוחשית, רגשית ומקרבת עבור התינוקות והפעוטות. באמצעות ההנחיה של המפקחות והמדריכות החינוכיות יודגש לצוות החינוכי-טיפולי את החיבור הסימביוטי בין עולם הטבע לאדם ובהקבלה בין התינוקות והפעוטות למשפחותיהם- כשם שהעץ זקוק לשורשים עמוקים באדמה כדי לצמוח ולשגשג, כך גם התינוקות והפעוטות זקוקים לחיבור עמוק למשפחתם ולמורשתם כדי להתפתח בביטחון.

העלון מציע פעילויות משותפות עם קהילת המעון המעניקות שייכות, זהות וצמיחה משותפת.

העץ המשפחתי שלי

רציונל:

- ☐ לחזק את תחושת השייכות של התינוקות והפעוטות לקהילת המעון.
- ☐ לעודד שיח רגשי סביב חוויות משפחתיות בטבע ובסביבה
- ☐ להעשיר את אוצר המילים של התינוקות והפעוטות

הכנה לפני הפעילות:

1. מומלץ לשלוח מכתב פניה להורים עם בקשה לשלוח צילום של עץ מיוחד בחצר שלכם או בקרבת הבית/ רגע של זריעה/ שתילה/ נטיעה משפחתית/ קטיף פירות מהעץ/ טיול משפחתי בטבע. (מצ"ב מכתב להורים בנספחים).
2. ארגון והכנת המרחב החינוכי-טיפולי- לאחר קבלת הצילומים/תמונות ניתן לארגן אותם במגוון דרכים:

א. באלבום תמונות

ב. על מצע של לוח קאפה על הרצפה או על שטיח.

ג. על לוח-קיר בגובה הפעוטות

מהלך הפעילות:

- התבוננות משותפת: המחנכת-מטפלת מסקרנת את הפעוטות ואומרת בקול מתעניין, "תראו מה הבאתי לכם, יש כאן הרבה תמונות/צילומים. מי כאן בתמונה? תראו זה אופיר" – המחנכת-מטפלת ממתינה לתגובות של הפעוטות בג'סטות ובמילים.
- המחנכת-מטפלת חוזרת אחר המילים של הפעוטות ומרחיבה אותם בשפה וברגש מותאם. לדוגמה, פעוט אומר: "אבא, עץ", המחנכת-מטפלת מרחיבה, "יובל אתה עומד עם אבא ליד העץ/ אתה נוטע עם אבא את העץ לכבוד ט"ו בשבט? אני רואה שאתה ואבא נהנים יחד בטבע עם העצים"

העץ המשפחתי שלי

- כאשר הפעוטות מצביעים/ מגיבים בחיוך/ לצילומים/תמונות ניתן לשאול שאלות ממקדודות ולהרחיב "מי מחזיק את המשפך בתמונה של עומר? נכון, סבא! סבא ועומר **זורעים זרעים** ביחד, כמה כיף לעומר שסבא יחד איתו בטבע"
- חשוב שהמחנכת-מטפלת תעודד את הפעוטות לשיח על התיאור שבתמונה/צילום ותרחיב בשפה ובמלל מותאם לדוגמה, "תראו איזה עץ גבוה יש בגינה של הדס, מעניין מה יש בצמרת, אולי ציפורים? אולי גוזלים קטנים?"

סיכום הפעילות:

- המחנכת-מטפלת והפעוטות מניחים את הצילומים באלבום ייעודי לכך.
- מומלץ לתעד את הפעילות בצילום, ובמלל ולתלות בלוח ההורים במעון או במרחב החינוכי-טיפולי.

העץ המשפחתי שלי

המלצה למכתב להורי המעון לקראת הפעילות

ניתן להציע לצוות החינוכי-טיפול לשתמש בנוסח של מכתב זה או לשנות אותו לפי אופי הפעילות ובהתאמה לתרבות המעון .

הורים יקרים,

עם בואו של חג ט"ו בשבט, חג האילנות, אנו מזמינים אתכם לקחת חלק בפעילות חווייתית ומשמעותית במעון שלנו.

הפעילות מזמינה אתכם המשפחות לשתף את המעון בתמונות של עצים משפחתיים, עצי פרי מהחצר, רגעי נטיעה או טיולים משפחתיים בטבע. התמונות משמשות גשר חם ומוחשי בין הבית למעון, ומאפשרות לצוות החינוכי-טיפול ולפעוטות להתבונן בחוויה המשפחתית ובסביבה הקרובה והטבעית שלהם.

נשמח אם תשתפו אותנו ברגע משפחתי הקשור לט"ו בשבט:

תמונה של עץ מיוחד בחצר שלכם או בקרבת הבית

רגע של זריעה/ שתילה/ נטיעה משפחתית

קטיף פירות מהעץ

טיול משפחתי בטבע.

ועוד...

באמצעות השיתוף שלכם נחזק את תחושת השייכות, המשפחתיות והקשר שלנו לטבע ולשורשים.

בתודה על שיתוף הפעולה

הצוות החינוכי-טיפולי

במעון _____

העץ שבחצר המעון-

פעילות משפחתית משותפת

רציונל:

- ☐ עידוד סקרנות להתבוננות בסביבה הקרובה
- ☐ עידוד שיח רגשי וחברתי משותף בין הצוות החינוכי-טיפול לפעוטות
- ☐ למידה במרחבי חיים בסביבה הקרובה דרך התנסות וחקר
- ☐ חיבור משמעותי ברגש, חוויה ופעילות משותפת בין הצוות החינוכי-טיפול במעון לבין המשפחות של הפעוטות.

- ☐ גיבוש קהילת המעון בפעילות חווייתית משותפת

הכנה לפני הפעילות:

1. צילום של הפעוטות והצוות ליד העץ שבחצר המעון
2. הזמנה להורי המעון/ סבא וסבתא של הפעוטות לבוקר/אחה"צ משותף יחד (מצ"ב בנספחים)
3. מסגרות תמונות וחומרי הדבקה צבעוניים/מעץ טבעי
4. מומלץ להביא כיבוד לפעילות המתאימה לחג כגון, פירות הדר, מיצים טבעיים וכדומה יש להתחשב פעוטות עם אלרגיה ולהתאים את הכיבוד לפעילות.
5. ניתן לטעת עץ בחצר המעון בשיתוף כולם

מהלך הפעילות:

הצוות החינוכי-טיפולי בשיתוף הורי המעון/סבא וסבתא מקשטים את התמונה של הפעוטות עם העץ ויחד תולים את התמונות בכיתה של הפעוטות או נותנים את התמונה כשי להורי הפעוטות.

סיכום הפעילות:

ניתן להצטלם יחד ליד העץ שבחצר, צוות, הורים/סבא וסבתא ופעוטות ולהכין אלבום למעון מכל התמונות. את האלבום ניתן להניח במרחב החינוכי-טיפולי להתבוננות ועיבוד החוויה יחד עם הצוות החינוכי-טיפולי וקהילת המעון.

העץ שבחצר המעון- פעילות משפחתית משותפת

המלצה למכתב להורי המעון לקראת הפעילות

ניתן להציע לצוות החינוכי-טיפול לשתמש בנוסח של מכתב זה או לשנות אותו לפי אופי הפעילות ובהתאמה לתרבות המעון .

הורים יקרים,

אנו שמחים להזמין אתכם לפעילות משותפת ומרגשת בחצר המעון, בה נקדיש זמן של יצירה, חיבור ושמחה – יחד אתכם ועם צוות המעון. במהלך הפעילות נקשט יחד תמונה של ילדכם, שתיתלה במעון ותהפוך לחלק מהמרחב האישי, החמים והמשמעותי של הפעוטות. זוהי הזדמנות נפלאה לעצור לרגע מהשגרה, להיות יחד, ליצור ולחזק את תחושת השייכות והקשר בין הבית למעון. נשמח לראותכם וליצור יחד רגע קטן של זיכרון גדול בברכה,

הצוות החינוכי-טיפולי

_____מעון

עץ המוצצים

פרידה רכה ומשותפת

מומלץ לתכנן ולקיים פעילות זו בשיתוף ובהדרכה של המדריכה החינוכית של

המעון

רציונל

המוצץ הוא חפץ מעבר משמעותי עבור תינוקות ופעוטות, המסייע בוויסות רגשי ובהתמודדות עם פרידה ומעברים. תהליך הפרידה מהמוצץ הוא תהליך התפתחותי אישי, הדורש רגישות, הכלה ותיווך מותאם גיל והתפתחות. יצירת טקס משותף, חגיגי ולא מחייב, מאפשרת לפעוטות שנמצאים בשלב הבשלות לכך להיפרד מהמוצץ מתוך תחושת ביטחון, שליטה ושייכות. הפעילות מחזקת את הקשר בין הבית למעון, מכבדת את קצב הפעוטות, ומעניקה משמעות חיובית לתהליך של שינוי וצמיחה.

הכנה לפני הפעילות

- הצוות החינוכי-טיפול טיפולי בוחר עץ בחצר המעון והופך אותו ל"עץ המוצצים" באמצעות קישוטים עדינים (סרטים, שלט קטן, לבבות, ציורים).
- מומלץ לקיים שיחה מקדימה בשיתוף המדריכה החינוכית ומנהלת המעון עם הצוות החינוכי-טיפול לתיאום מסרים אחידים כגון:
 - אין חובה להיפרד ממוצץ, רק פעוטות והורים שמרגישים מוכנים.
 - עידוד הפעוטות ומתן תמיכה ושיח מותאם בנושא לפעוטות ולהורי הפעוטות
 - ניתן לקיים הכנה רגשית לפעוטות בשגרת היום יום במעון:
- שיח קצר בפעילות בוקר: "יש חברים במעון שגדלים ולא צריכים מוצץ".
- הקראת ספר או שיר בנושא פרידה, גדילה ועצמאות.
- נשלחת הזמנה להורים, המדגישה שמדובר בפעילות בחירה, מכבדת ולא מחייבת.
- הצוות החינוכי-טיפול טיפולי נערך לליווי אישי של כל פעוט בהתאם לצרכיו (החזקה, חיבוק, מילים מרגיעות, חיוך, אמפטיה).

עץ המוצצים

פרידה רכה ומשותפת

מהלך הפעילות

- הפעילות מתקיימת בחצר המעון, באווירה רגועה, נעימה ולא עמוסה.
- הצוות החינוכי-טיפול טיפולי מקבל את הפעוטות וההורים במעגל קטן סביב העץ.
- נאמרות מילים פשוטות וברורות, מותאמות גיל, לדוגמה:
- "זה עץ המוצצים. פעוטות שמרגישים שהם יכולים להגיד שלום למוצץ, יש למוצץ שלהם מקום על העץ".
- כל פעוט שמוכן לכך, בליווי ההורה ואשת הצוות, ניגש לעץ ותולה את המוצץ.
- פעוטות שאינם מוכנים נשארים כצופים, ללא לחץ או שכנוע.
- הפעילות מלווה בשיר קצר, מחיאת כף שקטה או חיוך משותף – ללא הצפה רגשית.
- ניתן לקשט את העץ בשיתוף הצוות, הפעוטות וההורים

סיכום הפעילות

- בסיום, הצוות מודה לפעוטות ולהורים על ההשתתפות והשיתוף.
- ניתן לומר משפט מסכם פשוט:
- "כל אחד גדל בקצב שלו, וזה בסדר".
- בהמשך הימים, הצוות החינוכי-טיפול ממשיך ללוות את הפעוטות שנפרדו מהמוצץ:
- תשומת לב מיוחדת בזמני עייפות או קושי.
- מתן חלופות מרגיעות (חיבוק, חפץ אחר, מגע וקול).
- הצוות מקיים רפלקציה פנימית בעזרת המדריכה החינוכית ומנהלת המעון:
- מה עבד/עובד טוב?
- אילו פעוטות זקוקים להמשך ליווי?
- חשוב שהפעילות תהיה בתהליך מתמשך ולא כאירוע חד-פעמי ושהמדריכה החינוכית תלווה את הצוות החינוכי-טיפולי בתהליך זה.

עץ המוצצים פרידה רכה ומשותפת

המלצה למכתב להורי המעון לקראת הפעילות

ניתן להציע לצוות החינוכי-טיפול לשתמש בנוסח של מכתב זה או לשנות אותו לפי אופי הפעילות ובהתאמה לתרבות המעון .

הורים יקרים,

אנו מזמינים אתכם לפעילות משותפת ומרגשת בחצר המעון

טקס קטן עם משמעות גדולה

במהלך המפגש נקשט יחד את העץ שבחצר ונהפוך אותו ל-"עץ המוצצים"

עץ חגיגי ומכיל, שבו כל פעוט שנפרד מהמוצץ יוכל לתלות אותו על העץ, בליווי הצוות וההורים, באווירה שמחה, מחזקת ומכבדת את הקצב האישי.

הפעילות נועדה לאפשר פרידה רכה ומעצימה מהמוצץ, מתוך תחושת ביטחון, שייכות ושיתוף פעולה בין הבית למעון.

נשמח מאוד שתגיעו, תהיו שותפים לרגע המיוחד, ותחגגו יחד איתנו צעד משמעותי בהתפתחות של ילדכם

בברכה חמה,

_____הצוות החינוכי-טיפולי של מעון

